

Samenvatting 'Papiamentu, a minority language on the threshold of recognition' door Bastiaan van der Velden

Dit document beschrijft de lange en complexe weg naar de erkenning van het Papiaments als regionale taal op Bonaire en in Nederland. De staatkundige hervorming van 10-10-2010, waarbij Bonaire onderdeel werd van Nederland, markeerde het begin van deze reis. Hoewel deze hervorming Nederland verantwoordelijk maakte voor de bescherming van het Papiaments, toonde de Nederlandse overheid aanvankelijk aarzeling om de taal dezelfde status te geven als het Fries.

- **Het begint met de staatkundige hervorming van 10-10-2010**, waarbij Bonaire, Sint Eustatius en Saba onderdeel werden van Nederland. Hierdoor werd Nederland verantwoordelijk voor de bescherming van het Papiaments, maar de Nederlandse overheid aarzelde om de taal dezelfde status te geven als het Fries.
- **De lokale bevolking van Bonaire, vertegenwoordigd door NGO's zoals Akademia Papiamentu en SPLIKA, speelde een cruciale rol in het bepleiten van de toepassing van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden (ECRML) op het Papiaments.** Dit Handvest was al sinds 1998 van toepassing op het Fries, en de inwoners van Bonaire zagen geen reden waarom hun taal niet dezelfde bescherming zou verdienen. Er waren echter verschillende obstakels.
 - De Nederlandse overheid beperkte de territoriale toepassing van het Handvest tot het Europese deel van Nederland.
 - Dit standpunt was moeilijk te verdedigen na de staatkundige hervorming, aangezien Bonaire nu een integraal onderdeel van Nederland was.
 - Er was onduidelijkheid over de status van het Papiaments als minderheidstaal of regionale taal.
 - De Nederlandse overheid worstelde met de vraag of het Papiaments een minderheidstaal of een regionale taal was. Deze verwarring was te zien in officiële documenten en parlementaire debatten, waar de naam van de taal op verschillende manieren werd gespeld en gedefinieerd.
 - Er was een gebrek aan kennis en begrip over de situatie op Bonaire in het Nederlandse parlement.
 - Veel parlementariërs waren niet op de hoogte van de geschiedenis van het Papiaments, de sociaal-linguïstische realiteit op Bonaire, of de wens van de lokale bevolking om hun taal te beschermen.
- **NGO's zoals Akademia Papiamentu en SPLIKA speelden een belangrijke rol in het pleiten voor de erkenning van het Papiaments.** Ze lobbyden bij politici, organiseerden lezingen en bijeenkomsten, en brachten de situatie onder de aandacht van de deskundigencommissie van het Handvest.
- **Uiteindelijk leidde deze inspanningen tot een aantal belangrijke stappen:**
 - In 2013 werden er twee eilandsverordeningen ingevoerd die de spelling en het gebruik van het Papiaments in het bestuur regelden.

- In 2021 werd er een Bestuursafpraak getekend waarin het Papiaments als volwaardige taal werd erkend en waarin de intentie werd uitgesproken om het Handvest toe te passen.
- In 2023 werd besloten om het Handvest daadwerkelijk van toepassing te verklaren op Bonaire (deel III) en in Nederland (deel II).
- **Toch blijft de situatie complex.** Er is nog steeds een gebrek aan betrouwbare sociolinguïstische data, en er zijn onduidelijkheden over de implementatie van het Handvest.
- **Het document benadrukt het belang van dialoog met de lokale bevolking en NGO's om tot een effectieve bescherming van het Papiaments te komen.**

De erkenning van het Papiaments onder het Handvest is een belangrijke stap in de bescherming van deze unieke taal en cultuur. Het is echter van belang dat de Nederlandse overheid de komende jaren concrete maatregelen neemt om de taal te ondersteunen en te bevorderen.